Nr 28.

Av herr **Bengtsson,** *om ökat anslag till utbildningskurser för ladugårdsskötare.*

I bilaga till årets statsverksproposition, nionde huvudtiteln, har i punkten 32 ifråga om lägre lantbruksundervisning m. m. lämnats förslag till Bidrag till särskilda utbildningskurser med ett belopp av 98,000 kronor. Medlen avses, bl. a., till anordnande av utbildningskurser för ladugårdsskötare.

Till anordnare av dylika kurser — i regel lantbruks-, lantmanna- eller lanthushållsskolor — utgick tidigare ett grundanslag pr kurs av 300 kronor och dessutom ett tilläggsanslag av 25 kronor för varje elev. Genom beslut vid 1938 års riksdag höjdes grundanslaget pr kurs till 500 kronor och tilläggsanslaget till 50 kronor pr elev. I avsikt att stimulera till livligare deltagande i kurserna förbands emellertid det sålunda höjda statsbidraget med villkoret, att eleverna av kursanordnarna under den tid kurserna pågå skulle erhålla fri bostad och kost.

I skrivelse till Konungen den 31 augusti 1938 med förslag till anslagsäskanden hos innevarande års riksdag för budgetåret 1939/1940, punkt 22, har emellertid lantbruksstyrelsen rörande ifrågavarande kurser anfört, bl. a., att vissa kursanordnare hos styrelsen framhållit, att statsunderstödet till kurserna icke vore tillfyllest för bestridande av kostnaderna för desamma, sedan eleverna numera skola erhålla fri bostad och kost. Flera kursanordnare hade därför icke ansett sig kunna anordna dylika kurser i fortsättningen. Det bidrag, som hade påräknats från hushållningssällskapens sida, hade i allmänhet inskränkt sig till viss fri undervisning genom vederbörande husdjurskonsulent. Därefter anför styrelsen:

> Med hänsyn till de allmänt ökade kostnaderna och med anledning av betydelsen av att erhålla utbildade ladugårdsskötare finner lantbruksstyrelsen därför skäligt, att statsunderstöden till kurserna höjas. Nyssnämnda grundanslag torde därvid böra höjas med 300 kronor till 800 kronor för varje kurs och synes tilläggsanslaget böra höjas till 80 kronor pr elev. Statsbidrag till en 3-månaders kurs (med 5 elever) skulle alltså förutom elevunderstöd utgå med 1,200 kronor, varav 900 kronor torde kunna beräknas åtgå till bostad och mat åt 5 elever efter 2 kronor pr elev och dag samt 300 kronor till bestridande av kostnaderna för undervisning m. m.

Lantbruksstyrelsen har för ändamålet beräknat ett medelsbehov av 36,000 kronor och för hela anslagstiteln 107,000 kronor.

Vid anmälande av denna fråga har statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet anfört, att svårigheter alltjämt förefinnas att förvärva till-

räckligt antal lämpliga kursanordnare, men att han ej ansett sig böra biträda lantbruksstyrelsens förslag i vidare mån än till att förorda höjande av grundanslaget pr kurs till 600 kronor och tilläggsanslaget pr elev till 60 kronor.

Vid en jämförelse mellan de bidrag, som tidigare utgått och som nu erhållas till anordnande av ifrågavarande kurser, lär man icke kunna undgå att medgiva, att kurserna numera för anordnarnas del ur ekonomisk synpunkt ställa sig betydligt ogynnsammare än tidigare. Det bidrag på 300 + 5 · 25) = 425 kronor, som då erhölls för en kurs med 5 elever kunde helt användas till bestridande av kostnaden för undervisning m. m. Om man utgår från den av lantbruksstyrelsen angivna kostnaden för bostad och kost åt samma antal elever, 900 kronor pr kurs, skulle det nu utgående bidraget (500 + 5 · 50) = 750 kronor ej vara tillfyllest och det av departementschefen nu föreslagna beloppet (600 + 5 · 60) = 900 kronor precis förslå till denna utgiftspost. Såsom ovan anförts skulle även det av lantbruksstyrelsen föreslagna bidragsbeloppet lämna det relativt blygsamma beloppet av 300 kronor övrigt för själva undervisningens behov.

Jordbrukets behov av ökat antal skolade ladugårdsskötare är stort. De på senare år införda lantarbetstids- och semesterlagarna ha varit ägnade att än ytterligare skärpa detta förhållande. Åtgärden vid 1938 års riksdag att tillförsäkra eleverna vid ladugårdsskötarekurserna fritt vivre var välbetänkt med hänsyn till behovet att stimulera till deltagande i kurserna. Det kan dock icke anses skäligt att, såsom i själva verket blivit fallet, låta en del av kostnaden härför falla på dem, som anordna kurserna. Kostnadsökningen bör givetvis helt åvila statsverket, och anordnarna böra under alla omständigheter givas sådana villkor, att de icke av ekonomiska skäl se sig nödsakade att upphöra med kurserna. Det av lantbruksstyrelsen förordade anslagsbeloppet torde därför vara behövligt för ändamålet.

Med anledning av vad sålunda anförts får jag hemställa, att riksdagen måtte besluta

dels att statsbidrag för anordnande av utbildningskurser för ladugårdsskötare skall utgå med ett grundanslag av 800 kronor pr kurs och ett tilläggsanslag av 80 kronor för varje elev,

dels ock att till Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till särskilda utbildningskurser för budgetåret 1939/1940 anvisa ett reservationsanslag av 107,000 kronor.

Stockholm den 18 januari 1939.

Carl Bengtsson.